

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljskih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročilna značka:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razumno.
Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvc., večerne številke po 4 nvc.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvc. Izven Trsta po 1 nvc. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvc.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zavave, domači oglasi itd. se računajo po pogodb.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnina in oglase je plačevati loco Test.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novjše vesti.)

Budimpešta 15. Predsednik ministerskega sveta, grof Clary, je prišel danes semkaj ter se podal s kolodvora na grad v Budim, da se udeleži skupnega posvetovanja ministrov pod predsedništvom cesarja. Tudi voditelj finančnega ministertva, pl. Kniazolucki, je došel semkaj.

Budimpešta 15. (Zbornica poslancev.) Posl. Ruzagh je vprašal ministra za notranje stvari, če mu je znano, da židi, katere izganjanje iz Rusije, prehajajo množično čez ogrsko mejo ter je s tem navstala nevarnost, da se zanese kuga tudi na Ogrsko.

Vprašal je tudi, če je ministru znano, da se je na Lloydovem parniku »Berenice« pripetilo več slučajev kuge. Prihodnja seja bo v soboto; na dnevnem redu: Odgovor finančnega ministra na interpelacijo posl. Ugrona glede zlate kovine.

Newcastle 15. Lord Kimberley je tukaj govoril o pogodbi glede Samojskih otokov, da je važno, držati se politike, ki bi odstranila vsako nesporazumljenje z Nemčijo.

Carigrad 15. Danes predpoludne je bil admiral Fournier s svojim štabom svečano sprejet v Jeruzalemu. Isti se pokloni tudi sultanu, katerega obišče.

Pariz 15. (Državno sodišče.) Predsednik je čital zaključne predloge Guérina, v katerih zahteva, da se stvar zarote loči od vseh drugih zločinov in prestopkov, zaradi katerih ga zasledujejo. Sodišče je odločilo, da se o teh predlogih razpravlja v tajni seji.

Berolin 15. Nemško cesarsko dvojico bodo na potovanju na Angleško spremljali razven navadnega spremstva princea Avgust Viljelm in Oskar, princ Athert Schleswig-Holsteinski in državni tajnik, grof Bülow.

Carigrad 14. Včeraj se je vršila v Damasku z veliko slovesnostjo intronizacija mitropolita Malecija kakor patrijarha antiohijskega. S tem je vprašanje glede patrijarha rešeno.

Vojna v južni Afriki.

London 15. »Reuters« javlja iz Pretorije z dne 9. t. m.: Glasom poročil iz Ladysmitha so Boerci pričeli danes s topi živahno obstreljati mesto. Nekateri čete Boercev so le 1500 metrov oddaljene od angleških utrdb. Za kanonado je sledilo močno streljanje iz pušek. V Mafeking in Kimberleyu je vse mirno.

Notranja in vnanja politika.

Italija je menda naša ljuba, draga, lojalna zaveznica. Tako vsaj čujemo sleherni dan. Hočemo ali nečemo, ali verjeti moramo vendar-le, da je v naši zvezi z Italijo (seveda tudi z Nemčijo) vir blagoslova in sreče. Tudi ona raca, ki jo je zlegla »Neue Freie Presse« na Dunaju in jo je nje tržaški ambasadér širil dalje v svet, celó ona raca o češkem hrepenenju po nemškem prijateljstvu je žlobudrala nekaj, da naj bi se avstrijski narodi pomirili, da bi potem v zvezi z Nemčijo in Italijo mogli skrbeti za mir in blaginjo v Evropi!

Italija je torej naša ljuba, draga in — lojalna zaveznica. Naravno je torej, da nam, ako govorimo o dogodkih v Italiji, misli najprvo uha-jajo v Avstrijo. Ob takih tesnih prijateljskih odnosih mora že biti dobro tudi za nas, kar je dobro za Italijo. In če smo videli, da imajo v Italiji kaj dobrega, česar pogrešamo v Avstriji, moramo le želeči, da bi se taka dobra stvar zanesla tudi k nam. Saj posnemamo radi. Zlasti kake rastline iz Nemčije prenašamo včasih z vso vnemo in vso — slepoto, ne mené se za to, da-li sta pri nas zemlja in ozročje narodov prikladna za tako rastlino. Če

smo že tako navdušeni za prenašanje tujih, za naše razmere neprikladnih naprav, zakaj bi ne presajali na naše tla tudi onega, kar je dobro, kar bi vspevalo, kar bi koristilo in bi nam dobro delo?! Mi skazujemo Italiji veliko dobrot. Naj bo s tem, da redimo cele batalijone nje lačnih želodcev, naj bo, da z raznimi nesrečnimi klavzulami gremo na roko nje produkciji vina, naj bo, da mirno molčimo k temu, da se italijanski ribiči čutijo gospodarje na našem morju, naj bo, da skrbimo, da oficijelna Italija nima sitnosti radi sinov neodrešene Italije itd. itd. — Nikdo nam torej ne more zameriti in nikakor nam ne more biti v nečast, ako si kedaj jemljemo prepis kakega italijanskega koncepta.

Pred seboj imamo italijanski koncept — jako važen, slovesen koncept. Koncept prestolnega govora, ki ga je dne 14. t. m. kralj Humbert v dvorci palače Madama prečital zastopnikom italijanskega naroda. V tem govoru je kratek odstavek, ki nas je zelo zanimal. Ta odstavek izraža misel, zdravo misel, katera jedina mora biti v podstavo za solidno uredbo vsake države. Dotični odstavek v prestolnem govoru se glasi:

«Naša vnanja politika si bo prizadevala, da v soglasju z notranjo politiko zagotovi deželi napredek, razvijanje in razcvitanje».

Take vnanje in take notranje politike pogrešamo mi v Avstriji na veliko škodo monarhije: na škodo blaginje v notranjem, na škodo ugleda na zunaj. Mi pogrešamo soglasja mej notranjo in vnanjo politiko. In kdo ne bi iz sreče želel tako urejene vnanje in notranje politike, da bi bilo možno tako soglasje?! A glej: kako blizu so tudi naši Nemei tej želji naši! Saj tudi oni neprestano kričé svoj ceterum censeo: Pota naše notranje in vnanje politike se križajo in to ni dobro. Avstrijski državniki naj skrbé, da notranja in vnanja politika bosti v soglasju!

P O D L I S T E K.

28

Sursum corda!

Spisal E.—n.—n.

— Ah, Vi mislite na tisto šolsko nalogo, h kateri ste mi naredili latinsko opazko in par kličajev in vprašajev. Vi ste torej pesimist? To je zanimivo. Pa prosim Vas: kaj pa, če bi Vas jaz istotako vprašala, kakor ste Vi mene? Koliko pa Vi poznate sveta, narave, življenja?... Dovolite. Več nego jaz. To je mogoče. Gotovo pa ne poznate vsega sveta, ne vse narave, ne vsega življenja. To rorej ni nikakoršen argument.

— Vendar je edino pesimistično naziranje o svetu opravičeno.

— Ne.

— Kako morete Vi tako odločno trditi, da ni?

— Ker se vse v meni in krog mene upira Vašemu nazoru.

— Kar je krog Vas, tega še ne poznate dovolj; kar je v Vas, se lahko še spremeni.

— Tudi Vaši nazori se lahko še spremené.

— Moji so se spremenili.

— To ne dokazuje ničesar. Človek se lahko spreminja, dokler živi.

— Jaz se ne morem več spremeniti. V meni je že vse otrpnilo.

— Aj? Tega Vam ne verujem. Sicer pa ne umem, kako je mogoče, da ste Vi pesimist.

— Zakaj ne?

— Zakaj vzgajate mladino, ako je res vse pusto in brezsmiselno? In kako jo vzgajate!

Prvič je bil v zadregi. To je res. S tem, da poučuje in vzgaja, nasprotuje svojemu lastnemu načelu.

Tonka je nadaljevala.

— Vi ste profesor. Več znate od mene. In že radi tega ne morete biti pesimist. Le premislite, kako plodonosno je človeško delo, kako velikanski je napredek človeštva od prvih začetkov pa do današnjega dne.

— Vanitas vanitatum. Konec je vendar ogromen nič.

— Konec ni; torej ne morete govoriti tako.

— Kdo Vam pravi, da ni konec?

— Meni še nihče ni povedal tega. To vem sama. Kje je konec veseljnosti? Kdaj je konec časa?

Ne gre za to. Jaz govorim o našem koncu. In ta konec je razočaranje za optimista. Pesimist se ne more razočarati.

— Vi hočete torej živeti samo za tisti trenutek, ki ga imenujete konec? In ker sodite, da

pride tedaj razočaranje, uravnavate vse svoje življenje po tem. Ti indijski fakiri imajo torej prav. Ali oprostite, gospod profesor. Tukaj sem doma. Hvala lepa, da ste me spemili.

— Prosim. Ali o tej temi se morava še razgovarjati. Jaz Vas moram prepričati.

— Ali pa jaz Vas.

— To ni mogoče.

— Naj bodočnost odloči. Ako Vas ni sram, razpravljati in prepirati se z svojo učenko, se lahko pogovoriva, kadar Vam bo všeč.

— Jaz nimam nobenih predsodkov, gospica. Konvencionalnosti ne veljajo za-me.

— Torej sem Vaša nasprotnica, kadar-koli želite.

Nasmehnila se je, lahno se je poklonila in odhitela v hišo.

Savič je ostal sam.

Ta hip so vse njegove teorije plavale daleč — daleč odtod. Vse njegove misli so se pečale z dekletom. Uprav z dekletom, ne z njenimi nazori, ne z njenimi besedami. A tudi to se je godilo nekamo nezavedno. Savič je mislil na Tonko, spominjal se je nje veselosti, njenega zdravega obličja, njenih svetlih očíj — a da ga je v tistem trenutku kdo vprašal, kaj misli, ne bi bil znal odgovoriti. Ne da ne bi bil hotel. On ne bi bil znal.

(Pride še.)

Kako blizu skup smo se svojimi nazori in vendar — kako daleč. In vendar se naravnost križajo naše in nemške zahteve. Ker smo sedaj slučajno v zvezi z Nemčijo, izvajajo oni, da bodi naša notranja politika taka, da bo ugajala Nemčiji, da se nemška sreča bodo lažje vnela za zvezo z nami! Ker se naša zunanja politika bazira na trozvezo, v kateri Nemčija igra prvo vlogo, pa zahtevajo, da bodi tudi naša notranja politika nemška, da bo potem soglasje mej vnanjo in notranjo politiko!

Tako je stališče Nemcev, ki jim je narekovalo vse ljute borbe v avstrijskem parlamentu in na — ulici od Taaffe-ja pa sem do Thuna!

In vendar je krivo to stališče. Da smo mi velika kolonijalna vlast, ki svoje bogastvo dobiva iz daljnjih kolonij in ki erpi vso svojo moč iz svoje svetovne trgovine; da smo mi država, ki je vevlast še le po svojih posestvih širom sveta in bi se brez takih posestev, brez pametne kolonijalne politike hipoma skrčila v državo srednje ali zadnje vrste; da smo mi vlast, kakoršnja je Anglija, no, potem bi umeli, da mora smér vnanje politike biti odločilna. Morda pridejo kedaj časi, ko bo tudi naša monarhija imponirala v svetovni trgovini in bo imela važno besedo v veliki kolonijalni politiki. Ali ti časi so gotovo še precej daleč pred nami. Za sedaj pa je vir moči države v notranjem njenih mej, v blaginji nje podanikov, v nje narodih!! Zato pa: le konsolidirani notranji odnošaji morejo dati naši državi ugleda na zunanji!! To je naše stališče, dijamentralno nasprotno nemškemu? A na našem stališču je resnica. To resnico naj bi imeli vedno pred očmi tudi za oni slučaj, da pojdemo kedaj na tuje, to je, da se lotimo kedaj svetovne trgovinske politike. Dovoljena nam bodi primera. Siromašna mati mora hoditi na delo izven hiše, da preživlja svoje otročiče. To je lepo od nje. Ali pa bi bilo lepo od nje, ako bi zjutraj odhajala, ne da bi poskrbela za otročiče, ne da bi jim dala jesti in da bi bila dela hišo v red!! Taka mati ni prava mati, pa naj bo zunanji pridna kakor hoče.

Tako je z našo državo. Vse nje mogočne zveze ne veljajo nič, dokler ne bo konsolidirana na znotraj, dokler ne bodo zadovoljni vsi otročiči njeni — nje narodi. Mir na znotraj — ta je prva. Tudi vnanja politika mora biti prikladna za dosego takega mira. Nikdar pa ne smejo ozirni na vnanjo politiko — kakor se, žal, godi pri nas v Avstriji — ovirati preosnovljajočega, zdravilnega procesa, ki naj dovede do notranjega mira, do konsolidacije notranjih odnošajev! Pri nas so zahteve take, da vnanja politika ne sme usiljevati smér notranji politiki! Kako je rečeno v prestolnem govoru italijanskem? Tako-le: Vnanja politika si bo prizadevala, da bo v soglasju z notranjo politiko povspesovala napredek in razevitanje notranje blaginje!

Merodavni činitelji naj bi uvažili ta nauk, čeprav je došel iz — Italije. Tu je izrečno povedano, da vnanja politika mora iti notranji naroko, nikakor pa ni smeti notranje politike podrežati vnanji! In ker bi ob dejstvu, da so Slovani večina prebivalstva in da ti Slovani dozorevajo rapidno, bila vsaka protislovanska politika v Avstriji politika samoubijanja, je jasno vsakomur, da tudi vnanja politika monarhije, ako hoče biti modra, ne sme biti naperjena proti lastnim slovan-skim podanikom!

Javni shod

političnega društva »Edinost« v Rojanu

dne 12. novembra 1899.

(Dalje.)

Občinska uprava v Trstu.

Gospod dr. Rybář je nadaljeval:

Oglasil se je drugi okoličanski poslanec, g. župnik Kosec, ki je rekel:

»Gospodje večine, vi razpolagate z 12 milijoni goldinarjev, katere hočete potrošiti. A ta dolg bo treba nekda tudi plačati. Treba bo torej najti sredstev, da se pokrije to posojilo. Zato ste sklenili, da je naprositi slavno vladu, da pravico za pobiranje občinskih doklad podaljša še za 10 let.« Gospoda progresovci sicer strašansko radi zabavljajo proti vladi, kedar pa je prišla na vrsto stvar ka-

korčenja je ta, pa postajajo hipoma krotki in pohlevni ter prosijo vladu prav ponižno, da bi jim dovolila še nadalje izmolževati ljudi ter pobirati visoke doklade.

Gosp. Kosec je rekel dalje, da bi se, kar se tiče drugih doklad, še udali, ali ena je tako huda, da se mora oglasiti. To je užitniška doklada na vino. Kakor znano, mora okoličan za vsaki liter vina, ki ga je pridelal na lastni zemlji, plačati 11 nvč. užitnine, tudi ako ga porabi doma, za-se in za svoje ljudi.

G. župnik Kosec je dokazal krivičnost tega davka. Ako ima, recimo, trgovec, obrtnik, uradnik 700 gld. dohodka, plača od istih le 10—12 gold. davka. Če pa je vinogradnik na svoji zemlji, se svojimi rokami, pridelal za 700 gold. vina, mora plačati od tega vina — 430 gld. davka, torej več nego polovico vsega skupila za vino!! (Vsklikanje in zgražanje.)

Ko so gospodje svetovaleci od večine slišali te besede, so bili kar konsternirani. Niso si mogli niti misliti, da je kaj takega mogoče. Strmeli so in niso znali, kaj reči. G. župan je obljubil, da se bo stvar preiskovala ter da bodo skušali, da se ta davek olajša. Ali do danes se še ni zgodilo kaj takega. Menda niti preiskovali niso. Imajo pač druga važna dela. (Klici: Tako skrbijo za nas! Tako »dobri« so z nami!)

Potem so dalje razpravljali o tem predmetu v seji dne 10. junija 1898. V tej seji se pred vsem govorili o podpori, ki se ima dati občinskemu gledališču, teatro comunale.

Jaz gotovo nisem nasprotnik temu, da se odrasli ljudje zabavajo v gledališčih. Saj je odraslim razvedrilo prav tako potrebno, kakor otrokom, in gledališče je najplemenitejša zabava. Nisem nasproten, da se taka podjetja podpirajo, kjer je to potrebno. Kjer je samo eno gledališče, je res dolžnost dotične občine ali deželnega zbora, da podpira tako podjetje, da ne propade. Mi v Trstu pa nimamo samo enega gledališča, ampak imamo razven občinskega še 4 druga, ki vsa prav dobro izhajajo brez vsake podpore. Vendar so sklenili, naj občina podpira »teatro comunale« z 10.000 gld. v gotovini in da mu iz občinske plinarne odstopi brezplačno 30.000 kubičnih metrov plina za razsvetljavo, kar pomenja zopet kakih 3400 gld. Občinsko gledališče dobi torej l. 1899 13.400 gld. podpore. A prejšnja leta je dobivalo še več.

Kakor vidimo, se tu kar troši denar v kakršni si bodi nepotrebne svrhe, dočim za druge potrebne stvari nimajo denarja. Ako »Fenice«, »Politeama Rossetti« in »Filodramatico« lahko izhajajo brez vsake podpore in delajo o tem še dobro kupčijo, bi pač tudi občinsko gledališče lahko izhajalo. Če pa ne more izhajati, naj je pa zaprejo; saj imamo, kakor rečeno, še drugih gledališč dovolj.

Ali tu tiči vse nekaj drugega. Prof. Vierthaler se je izrazil nekoč, da je to edino tržaško gledališče, ki je čisto italijansko.

Da je res tako, se je pokazalo, ko je bilo nedavno treba naročiti garderobe za to gledališče. Takrat niso denarja za gledališko garderobo potrošili tukaj v Trstu, da bi občina imela korist od teh izdatkov, ampak naročili so garderobe v Milano (Čujte! Čujte!), kakor da tukaj ni ljudi, ki bi znali napraviti kaj takega. (Čujte!)

Za take neumnosti torej morajo občinarji zlagati svoje davke, a kedar gre za resnične potrebe okoličanov, pa nimajo denarja!

V isti seji je ustal drugi okoličanski poslanec, g. Ivan Goriup, ki je rekel: Vi, gospoda od večine, ste tukaj predlagali različne stvari. Mi okoličanski poslanci pa imamo dolžnost skrbeti za okolico. Naši volileci imajo tudi svoje želje. Te želje bi vam mi radi povedali, da boste vedeli, kaj nam je na srečo, kaj je potrebno za okolico.

Proti temu niso imeli poslanci nasprotne stranke ničesar. Mislili so si: naj le predlagajo, saj je itak od nas odvisno, ali jim hočemo kaj dovoliti ali ne.

In res, v seji dne 23. junija 1898. l. je isti poslanec, g. Ivan Goriup, predložil spisec vseh del, ki naj bi se z novim posojilom izvršila v okolici. Razpravo o tej listi — prej so imeli seveda druge važne stvari — so postavili kakor zadnjo točko na dnevni red. In ko je g. župan dejal: Sedaj treba prečitati listo okoličanskih potrebščin, se je oglasil

neki svetovalec večine, rekši: G. župan, saj nismo več sklepni! (Klici: Aha! Bežali so!) Drugi poslanci večine so bili namreč pred zadnjo točko dnevnega reda že zapustili dvorano... Tako »dobri« so ti gospodje za okolico, da niti poslušati niso hoteli, kaj želi okolica. (Vrišč. Raznovrstno vzklikanje.) (Pride še.)

Politični pregled.

TRST 16. novembra 1899

K položaju. O tistem namišljenem načrtu, ki naj bi se bil zlezel v krogih desnice za češko-poljsko nemško koalicijo, pišejo v »Information« iz krogov večine: »Govorice« o zaupnih pogajanjih voditeljev strank od desne in leve so brez vsake podlage. Na desnici nimajo — vsaj za sedaj — prav nobenega vzroka, da bi ssubili za prijateljstvo levece. Levice pa občuti, kako žalostno ulogo igra kakor vladna — manjšina, in bi se rada povrnila k polnim loncem kakoršnje si bodi koalicije, a desnica naj bi bila stolček za levico, po katerem bi le-ta zopet prišla do oblasti. Načrt bi bil jako jednostaven, ako bi bila desnica na uslugo. Temu pa ni tako. Desnica je sedaj popolnoma zložna. Niti tega se ni bati, da bi katoliška ljudska stranka frondirala. Kdor je bil tri leta v zvezi kake večine, ne bo skakal iz nje le radi lepih oči dra. Funkeja ali grofa Stürgka. Kaj naj bi gospodje katoliške stranke sploh rekli svojim volilecem, ako bi poslednji hoteli vedeti, zakaj je katoliška ljudska stranka kar hkratu zapustila večino? Dosedaj so obstanek večine vedno slavili kakor državno potrebo, in hkratu naj bi ta obstanek — brez vsacega notranjega ali vnanjega vzroka — ne bil več državna potreba?! Sicer pa so zadnje razprave izvrševalnega odbora desnice pokazale, da je taka bojazen brez podlage. Desnica ostane zložna in trdna. Koalijski sirenski glasovi je ne morejo vabiti. Ob sedanjih odnošajih se zahteva po kakikoli koaliciji kaže le kakor pobožna želja — grofa Claryja, ki se nadeja, da bi na ta način mogel — ostati minister za poljedelstvo. Za sedaj pa večina ni v položaju, da bi ustregla tej želji.

Ta slika o razpoloženju na desni nasproti manjšini in — željam grofa Claryja, bržkone ni v navskrižju z resnico. Ali nam se zdi, da ne kaže vse resnice, nam se zdi, da dogodki dozorevajo že preko te slike. Stranke na desni se menda ne omejujejo na to, da ne izpolnjujejo želja grofa Claryja, marveč so jele kazati odločno tendenco za definitivno prekrižanje teh želja. Polg odločnega nastopa v kontrolni komisiji za državne dolgeve je smatrati kakor naskok na vladu grofa Claryja tudi predlog posl. Jaworskega, vsprejeti v zadnji seji zbornice, da je vse nagodbene predloge izročiti odseku. Po vsprejetju tega predloga je grof Clary hkratu potisnjen na pot parlamentarnega razpravljanja nagodbenih predlog, a to v parlamentu, v katerem nima večine. To je začetek koncu. »Politik« meni hudobno, da je ministerstvo dobilo odpoved stanovanja, in njemu je dolžnost, da pravočasno izprazni — ministersko klop!!

In ako grof Clary še ne umeje takih migljajev, oziroma razpoloženja v večini, naj blagovoli prečitati besede, ki jih je princ Schwarzenberg nedavno govoril v Milevskem, in katere priobčujemo danes na drugem mestu. Taki sapi se ne bo mogel dolgo upirati!

Razburjenje na Češkem in — nemške laži. Elementarni pojavi ranjenega narodnega čutstvovanja na Češkem menda že imponujejo nasprotnikom. Zato bi hoteli to gibanje postaviti v najgrjo luč, to po vzlasti na najvišem mestu. V tem peklenskem namenu jim gre na roko dejstvo, da je tudi mej Čehi — kakor v vsakem narodu — nečistih elementov, ki taka velika gibanja izkoriščajo za grde čine. Ali Nemci se ne omejujejo na to, da beležijo in pretiravajo vsaki taki dogodek, ampak si jih tudi izmišljajo kar na celem, ali pa jih uprizarjajo sami. Nekaj tako peklenskega so se izmislili te dni. Raznesli so namreč, da so Čehi napadli grad nadvojvode Frana Ferdinanda v Konopištu, da so tam plenili in slugo Fritscheja nevarno ranili.

Namen tej izmišljotini je bil jasan. In res so dosegli toliko, da so orožniki stražili grad. No, sedaj je prišlo na dan, da je bil Fritsche najet, da si je ves oni napad — izmislil. Nadvojvoda se je

dal obvestiti o stvari in — ubogi »napadeni« denuncijant Fritsche že sedi za ključem v zaporih sodišča v Benešovu!! Tako delajo povsodi ti klevetniki Slovanov!

Češki narod in češko plemstvo. Kako tesno je postalo razmerje med narodom češkim in njega plemstvom, pričajo nastopne besede, ki jih je princ Friderik Schwarzenberg nedavno temu govoril na nekem shodu v Milevskem. Govoré o razmerju mej plemstvom in narodom, oziroma mej tema dvema in vlado grofa Claryja, je izrekel znamenite besede:

Mi smo in hočemo biti Čehi, mi hočemo visoko ceniti češki jezik, kakor sveto dedščino naših očetov, in jaz vas vprašam, kako bi se mogli opravičiti pred vami, ako ne bi tega našega druzega češkega jezika čuvali in rešili?! Določeno je že, kako bomo nadalje postopali. Kabinet Claryjev se je kakor sovražnik urinil v češko družino in ker se čutimo Čehi in smo Čehi, se je ta vlada usilila tudi mej nas. Mi tvorimo z narodom češkim jedno družino in hočemo skupno uničiti tega nasprotnika!

Domače vesti.

Mestni svet tržaški. Sinoči je bila XXV. javna seja tržaškega mestnega sveta, kateri je predsedoval župan dr. Dompieri, dočim je vlado zastopal nam. svetnik pl. Jettmar. Navzočih je bilo 39 svetnikov.

Ko so prečitali in odobrili zapisnik zadnje seje, je priobčil župan, da bo odsihdob mestni muzej Revoltella odprt za občinstvo od 9. ure predpoludne do dveh popoldne, kar je zbornica vzela na znanje.

Benussi je interpeliral župana, da-li mu je znano, da sta Turčija in Grška vsled slučajne kuge v tukajšnji bolnišnici napovedali našim ladijam karanteno? Župan je priznal, da je o vsem le čul zvoniti — po časnikih. Benussi predlaga — ker taka karantena ne odgovarja Beneški zdravstveni konvenciji —, naj bi se župan brzojavno potom obrnil do ministerstva, katero naj brzojavno prepreči zaukazano ali namerjano karanteno.

Pl. Combi je javil, da je tudi trgovska in obrtna zbornica prišla do podobnega sklepa. Predlog Benussija je bil sprejet kakor nujen.

Na dnevnem redu je bila izvolitev člena v upravni svet plinarne, kar so na predlog Veneziana preložili za prih. sejo.

Več posestnikov v Sv. Mariji Magdaleni je prosilo, naj mestni svet podpre njih ulogo na ministerstvo za železnice, da bi pri sv. Ani napravili kolodvor. Pl. Combi je predlagal, da naj bi se že obstoječe postajališče razširilo. Sprejet je bil predlog delegacije, naj uprava državne železnice stori, kakor ji je drago.

Potem se je nadaljevala razprava o čiščenju mesta, razprava, ki se vleče že kakor morska kača skozi več zadnjih sej. Tudi včeraj je bilo čuti raznih menenj o koristnosti ali škodljivosti, o izvedljivosti ali neizvedljivosti čiščenja v lastni režiji. Predlagali so mej drugim, da je z drugo polovico prihodnjega leta, najdalje pa z novim letom 1901, čiščenje prevzeti v mestno oskrbo. Tako je predlagal Raseovich: Morpurgo pa je menil, naj sese danja pogodba podaljša za 6 let s pravico občine, da po treh letih začne s čiščenjem v režiji, seveda proti odškodnini zakupovalcu. In slednjič je nasvetoval Venezian, da se pogodba podaljša za 5 let ter da sme občina čez 2 leti prevzeti čiščenje. Nazadnje je zmagal dr. Venezian s petletnim podaljšanjem zakupa in eventualnim prevzetjem po dveh letih in to iz tehničnih razlogov. Dr. Venezian je namreč, kakor posnemamo iz »Piccola«, dejal, da za sedaj iz narodnih ozirov ni mogoče prevzeti čiščenja mesta v lastno režijo!! Če bi občina prevzela čiščenje v režijo, bi morala odpustiti vse tuje podanike in jih nadomestiti z okoličanskimi, slovenskimi delavci!! V dobi 2, oziroma 5 let, upajo gospoda na ta ali oni način izlezti iz te neprijetne zagate. Morda upajo, da zavladajo do tedaj že — druge razmere. Sedaj vemo torej, zakaj se je o tem kočljivem vprašanju govorilo toliko časa, zakaj so hodili krog njega, kakor mačke okoli vrele kaše. Slovenskih metel se bojijo!

Sklenili so tudi, da bodo delavci-čistileci dobivali po 1 gld. 30 nč. na dan.

Zvišanje odškodnine zakupniku za letnih 100.000 gl. so sprejeli jednoglasno; v to potrebno povišanje doklade na hišni davek od 21% na 24% od 1. januarja 1900 pa so — odklonili. Gosp. župan, ki seveda tudi ni čarovnik, da bi lahko plačeval brez sredstev, je gospodi naznanil, da jih potiplje v tem oziru v prih. seji.

Kakor vidimo, so seje našega mestnega sveta čedalje bolj zanimive, uprav — fin de siècle!

Občinsko gospodarstvo. Naša hvalevredna občinska uprava je darovala, kakor javlja zadnji »Piccolo«, zopet 2400 kron društvu »Lega nazionale«. Le takó naprej, gospoda! Občinske finance so tako sijajne, da že lahko malo razmetavate denar v agitatorične, prononcirane politične svrhe! Saj davkoplačevalci plačajo vaše alure, zlasti tudi Slovenci, proti katerim toli plodonosno deluje vaša ljubljenska »Lega nazionale«.

Avita coltura tržaška je res mnogostranska v svojem »delovanju«. O tem priča tudi nastopni dogodek, o katerem nam poročajo od sv. Jakoba. Dne 13. t. m. je prišla neka kmetica z svojim osličem na lesni trg prav na ogel palače — »governata«. Saj se umemo: governa z lesnega trga. Hipoma jo je obkolilo 8-10 pouličnjakov — pristnih sinov avite colture; ti junaki so prijeli siromasno kmetico in jo tirali v stransko ulico, ki vodi proti cerkvi kapucinov. Tu so jo pritisnili prav k zidu »Piccolove« palače — menda so menili, da je to najumestnejši kraj za tako delo, ker genij italijanstva utegne gledati skozi okno palače na njih junake čine in se gotovo raduje na evotju avite colture — in jeden junakov jej je iztrgal dežnik, ki ga je žena imela pri sebi in ga je odprl, da bi ne bilo videti, kaj počenjajo. Kmetica je upila na pomoč, ali nikogar ni bilo blizu, ki bi hotel pomagati — razun pisca teh vrstic. Ali on sam ni mogel ničesar opraviti, kajti bilo jih je preveč. Ko so se junaki naveličali, so jo popihali, a niso pozabili — vzeti dežnika seboj!! Žena je prosila, naj jej vrnejo dežnik, a seme avite colture je le norce brilo iz nje. Take nesramnosti so vsiklikali, da je bilo groza. To se je godilo ob 5. uri 55 minut zjutraj.

»Piccolo« ki vidi in čuje dogodke vsega sveta, tega dogodka, ki se mu je vršil pod nosom, ni videl in ni čul.

»Protocollo« itd. Pišejo nam: V Trstu smo Slovenci že navajeni temu, da čitamo povsod le nemško-laške ali pa — samo laške nadpise nad c. kr. uradnjami! Ako si prišel na sodišče, vidiš tam le laške nadpise, ako si prišel na pošto ali na financo, vidiš nemško-laške, ako pa si prišel na centralno policijo, vidiš tam: »Speditura« na enih vratih, »Speditura e ufficio depositi« na drugih, »Protocollo e registratura« na tretjih, a na samih voditeljevih vratih vidiš »I. R. Direttore di Polizia«! Tu navedeni nadpisi so najnovejšega izdelka, postavljeni na vidljiva mesta za — Italijane! Sedaj ne vem, kako je prav za prav: ali sodijo o Slovencih, da njim ne treba hoditi na policijo, ali pa vlada na policiji — ki se včasih vendar kaže nekoliko obzirnejo do nas — gledé nadpisov isto načelo, kakor povsodi na oblastih tržaških?!

Čas bi že bil, da bi naši poslanci nekoliko energičneje govorili tam gori na Dunaju, drugače bomo celó mi sami morali začeti misliti, da smo že v — Italiji!!!

Prevelika občutljivost. Pišejo nam: Bilo je v ponedeljek zvečer ob 7. uri, ko so se štiri slovenske dame vračale iz Kolonje v naše mesto. Mej potjo so pevale pod glasom slovenske pesmi. Mimo vile gospoda barona Reinelta so pevale našo himno »Naprej zastava slave«. Ali, povdarjamo še enkrat, pod glasom. Iz glavnega uhoda rečene vile pa se je hkratu pokazal stražar, ki je velel damam, naj utihnejo. Na prigovor, da ni pozno, da so zunaj mesta in da pojo pod glasom, je stražnik odgovoril osorno, da vse to ni res, da marveč kriče, kakor — bi bil regiment vojakov skupaj. Na tako opazko si seveda naše dame niso več upale reagirati, ampak so mirno in tiho nadaljevale svojo pot.

Mesto njih si usojamo mi opaziti, da se nam jako čudno zdi, da v Kolonji, zunaj mesta, ni smeti niti zgodaj zvečer in ubrano peti, ako je petje slovensko, dočim je v mestu še pozno v noč čuti — italijansko kričanje!!! Mi vsaj si ne moremo misliti, da bi slovensko petje že ob taki uri moglo

motiti sladki sen gospoda barona Reinelta, ali nje-govega gosta — grofa Goessa!!

Je-li mogoče? Pišejo nam: V vladnem listu »Osservatore triestino« sem čital razpis službe zdrav-nika za občino Orebič. Razpis nosi na čelu št. 856, ter je, izvzemši imena občine in v njo spada-jočih vasi, pisan italijanski! Da, uprav osupnilo me je, ko sem videl celo vrsto akeentov nad imeni, a razpis vendar pisan v laškem jeziku in podpisan po županu Belicu, s — kljuko nad e! Dovolite, naj vam navedem vasi, za katere iščejo zdravnika! Občina se imenuje, kakor že rečeno: Orebič. Vasi pa: Žaletovič-selo, Globolovo, Ruskovič-selo, Stan-ković, Kučiste, Podvastica, Kormin, Gurič-selo, Mokalo, Bielopolje, Žukovac, Viganj in Nakovani spodnji in zgornji!!!

Kakor so imena pisana tu, tako so pisana na laškem razglasu! Ako je ta občina kje v Italiji, ji ne zamerjam, drugače je pa, ako se Orebič na-haja v Avstriji! Prosim pojasnila, ne meni, ampak gospodu županu Belicu iz Orebiča.

Pevsko in bralno društvo v Lonjerji bo imelo v nedeljo dne 19. t. m. svoj letni občni zbor v krčmi »Konsumnega društva«. Začetek ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Nago-vor predsednika. 2. Sporočilo tajnika. 3. Sporočilo blagajnika. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev od-bora. 6. Posamični nasveti. — Po zborovanju bo pevska zabava, na kateri bo pel mešani zbor pev-skega društva.

Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah vabi na domačo veselico s petjem, glazbo, igro in plesom, katero priredi v nedeljo dne 19. novembra t. l. v veliki stekleni dvorani »Narod-nega doma« v Barkovljah. Začetek ob 5. uri po-poludne. Ustopnina k veselici 20 nč. Sedeži I. raz. 20 nč., II. raz. 10 nč., k plesu za gospode 30 nč., za gospe 20 nč. — Obširnej program priob-čimo prihodnjič.

Nova žandarmerijska postaja je ustanov-ljena v Dornbergu, v okrajnem glavarstvu Go-riškem.

Kitajci in znanost. Kitajci so čuden narod. Na eni strani skrbje, kakor smo pisali nedavno temu, za napredek v zdravništvu s tolikim navdu-šenjem, da je neki vice-kralj obljubil profesorju-Evropceju, da hoče poskrbeti, da bodo odsihdob več Kitajcev obsojali v smrt, samo v to svrho, da bo klinika imela več predmetov za raztelesovanje. Na drugi strani pa so grozno nazadnjaški. Te dni smo čitali o vice-kralju Go-tsaid-ank-u, ki samovlastno zapoveduje v mestu Lulu-bel-anah, nekje v bližini kitajskega zidu. Ta mož se stra-šansko boji evropskega upliva. Kitajski zid, kate-rega so bili zadnja leta v prosep prometa poru-šili na nekaterih mestih, je dal z nova sezidati na svojem ozemlju; ruske invazije z sibirski strani pa se boji, da je strah. Te dni je dal zapleniti vse kitajske knjige, bodisi znanstvene ali zabavne, v katerih je govora o Rusih. Kdor bi odsej izgovor-il besedo Rus, bo ob glavo.

Go-tsaid-ank je dolgo premišljal, kako bi s koreniko izrul to besedo sploh iz kitajskega (Dalje na četrti strani.)

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarjah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij

od
Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. št. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

